

* BEZINNING

.....
door *Lútsen Kooistra*
.....

De auteur is hoofdredacteur van het *Friesch Dagblad* en *Het goede leven* en lid van de redactie van *Christen Democratische Verkenningen*.

Het derde land

Zingend en zonder herinnering
Ging ik uit het eerste land vandaan,
Zingend en zonder herinnering

Ben ik het tweede land ingegaan,
O God, ik wist niet waarheen ik ging
Toen ik dit land ben ingegaan

O God, ik wist niet waarheen ik ging
Maar laat mij uit dit land vandaan,
O laat mij zonder herinnering

En zingend het derde land ingaan.

Martinus Nijhoff (1894-1953) dichtte vaak in raadselen. Lees zijn *Awater* of *De moeder de vrouw*. Hetzelfde geldt zijn gedicht *Het derde land* (1923). Dat gaat over iemand die naar het tweede land trekt, maar daar aangekomen algauw door wil naar het derde land. Is die persoon een individu, of een beeld van de mens? Waar staan die landen voor? Wat betekenen de pijn en het verlangen?

Voor de laatste regel staat ineens een witregel. Daardoor krijgt die regel een zware betekenis: 'En zingend het derde land ingaan.' Een verwijzing naar het 'laatste land'?

Nijhoff lezen is een activerende bezigheid. De dichter nodigt uit om een eigen werkelijkheid te maken. Dat gebeurt dan ook in de vele interpretaties, ook van dit gedicht. De een ziet het eerste land als symbool voor de jeugd, het tweede land als symbool voor de volwassenheid en het derde voor de ouderdom. Een ander ziet het eerste land als het leven van 'het vlees'; het tweede als dat van 'de geest' en het derde als dat van het 'ijle geluk van de dood' (Knuvelder).

Het gedicht kan wellicht worden overdacht als het vers van een migrant. In figuurlijke en in letterlijke zin. Leven en land, zingen en het vermijden van herinneren krijgen ongedachte betekenissen en nieuwe werkelijkheden dienen zich aan.